

Gheleyn de Conynck, Poperings dichter

HIMNI,
QVORVM VSVS
EST IN ECCLESIASTI-
CO DEI CVLTV, VNA CVM
 aliquot præclaris canticis, proſis & orationibus,
 poſiti in Latino idiomate atque etiam Teutoni-
 co, vtroq; textu ſibi mutuo reſpondente: in gratiam &
 extimulationem piarum mentium in Deum, dili-
 genti opera & ſtudio Fratris Caroli VVynkij
 Yprenſis, ſacræ Theologiæ Baccalaurei, ordinis Prædi-
 catorum.

Subneſcitur in calce threnodia ob diminutam & admodum
 deformatam Dei Ciuitatem: cum ſupplici poſtulatione,
 vt ipſius Conditor primam ſacram, priſtinamq; deco-
 rem ei reddere dignetur.

In himnis & conſeſſionibus benedicebant Dominum
 qui magna fecit in Iſraël. 2. Mach. 10.

Commonentes voſmetipſos, in pſalmis, himnis, & canticis
 ſpiritualibus. Coloff. 3.

GANDAVI,
 Apud Giſlenum Manilium, Typographum
 ſub albæ Columbæ interſignio.
 Anno 1573.

251. Himni Qvorvm Vsvs Est In Ecclesiastico Dei Cvltv, Vna
 Cvm aliquot præclaris canticis, proſis & orationibus, poſiti in
 Latino idiomate atque etiam Teutonico, vtroq; textu ſibi mutuo
 reſpondente : in gratiam & extimulationem piarum mentium in
 Deum, diligenti opera & ſtudio Fratris Caroli VVynkij Yprenſis ,
 ſacræ Theologiæ Baccalaurei, ordinis Prædicatorum....

Gandavi, Apud Giſlenum Manilium, Typographum ſub albæ
 Columbæ interſignio. Anno 1573.

Gheleyn de Conynck, advocaat te Poperinge, vertaalde de Latijnse verzen van Charles Wynkius uit Ieper in het Vlaams en beide versies verschenen in boekvorm in 1573.

Himni Quorum

Uit 'Bibliographie Gantoise' leren we dat de toelating tot publiceren, aan Gislain Manilius, op de 28ste november 1573 gegeven werd.

Het hymnen-boek wordt ingeleid met een opdracht aan het magistraat van Duinkerke, dat geschreven werd te Ieper op de 2de januari 1573.

Verder schrijft hij over de herkomst van de hymnen en de zangwijze. Hij handelt ook over het verschil tussen de psalmen, de kantieken en de hymnen.

*De inleiding is in het Vlaams en is een opdracht aan de lezer in Vlaamse verzen van de hand van **Gheleyn de Coninck**.*

Op de ene zijde van het blad staat de Latijnse tekst in romeinse karakters en op de achterzijde, de Vlaamse versie in gotisch schrift.

Bij deze hymnen zijn nog enkele Vlaamse gedichten gevoegd.

*De dominicaan **Charles Wynkius**, was geboren te Ieper en is gestorven te Parijs in 1582.*

Wynkius schrijft in zijn inleiding het volgende:

Om oock de deuchelijcke herten te meer te verweckene tot lesen vande voornoemde lofsanghen der heylicher kercke, hebbe ic te wercke ghestelt **eenen experten rethorsien van Poperinghe** ende hebbe hem die doen stellen in lievelijcke rhetorijcke; opdat deur de soeticheyte ende lievelicheyte der woorden, de goethertighe menschen te meer gheroert souden wesen met dese himnen ende gheestelicke liedekins hemlien te occuperene.

In een tweede inleiding richt 'Ghileyn de Coninc van Poperinghe', zich rechtstreeks ' tot den leser

Ghileyn de Coninc van Poperinghe, tot den Leser.

Ghy christelic lesere Gods edelvercoren graen
U gheschiede zaligheyt van God den heere
Ende al die d'oude kercke voren staen
Omdat den tijt niet zoude verloren gaen
Met kettersche fabelen ofte valssche leere
Ziet hier zijn ghestelt tot Gods heylighe eere
Alle die schoone himnen in Vlaemschen dichte
Omdat elck liefhebbere met viericheyt zeere
Tselve zouden lesen en bringhen ten lichte
Costelicke materie groot van ghewichte
Ut die oude vaders: twelck ons een lust gheeft
Op wien Gods kercke met heur ghestichte
Meer dan vijftien hondert jaer gherust heeft.

Willen wy namaels hebben emt God mede
Deze materie moetne wy voor goet aenspannen
Ghelyck dat de kercke oyt haer ghebot dede:
Als houdt den afvallighen hier zynen spot mede
Zegghende: ten is gheen schrift, dat wil ic verbannen
Schaemt u der injurie ghy voose tyrannen
Den vyant u ingheeft zulcke quade dinghen.
Verwerpt ghy die oude heylighe mannen
Die oyt tot den Heilighe Gheest te rade ghinghen
Ghy zult u ziele met groote schade dwinghen
Ist dat ghy noch langhe in s'kettters scholen gaet
Maer wilt ghy u zelve tot Gods ghenade bringhen
Houdt ende gheloof, zoo by de kercke bevolen staet.

Den kettere ons kercke gheen eerbaerheit biet
Want Satan is zijn medeghezelle:
Ja, hy slacht den nachthuyl die de clærheit vliet
Maer wy laten hem varen, hy en spaert de waerheit niet
Zijn inspiratie comt ut die doncker helle
Dus dan bhy vroom lesere met goeden opstelle
En al die de Catholycke kercke beminnen
Leest deze schoone lofsanghen los van ghequelle
Die t'heeel jaer zijn ghezonghen ter kercke binnen
Is de materie zom zwaer voor crancke zinnen

Rieckt maer met devotien, dees bloyende lelie:
En wilt ghy wel doen in al u beghinnen
Gheft u verstandt ghenae onder t'Evangelie.

*Na deze oproep tot de lezer volgt er nog een andere notitie: Totten berispere
We mogen dit interpreteren als een woordje van hem tegenover zijn criticaster.*

T'verstandt van zommighe mochte wel ryen
De zulcke gheven ghelt om vele boucken
Niet om te leeren, maer om te begrypen
En al die op zijn note niet en pypen
Die zal hy blameren ende vervloucken.
Nu wel an dan, ghy muyzenest, wilt u vercloucken
Eer dat ghy zoo stoutelick onder mijn iock peurt
Luystert ende zuyvert eerst u eyghen houcken
Ende wilt my ut u zelven een beter zoucken
Oft zoo stout niet da ghy mynen rock scheurt.

Hierna beginnen de eigenlijke himnen:

Hier beghinnen die schoone himnen, gheestelicke liedekins, prosen etc. met de welcke op de heylighe zondaghen ende feestelick daghen al t'jaer deure de h. kercke God almachtich aenbidt ende dact ende zyn heylighen aenroupt ende looft.

**Hier beghinnen die schoone Him-
nen/gheestelicke Liedekins/Prosen/
etc. met de welcke op de heylighe Zonda-
ghen/ende feestelicke daghen al t'jaer deure de
h. Kercke God almachtich aenbidt ende dact/
ende zyn heylighen aenroupt ende looft.**

En we geven de eerste himne nog mee:

Die himne vanden eersten zondach van den advent, ghemaect by den alder heylichsten ende gheleertsten bisschop S. Ambrosius, autheur van vele schoone himnen. Hy leefde int jaer ons Heeren 380.

O schepper der sterren heilich int maken
Voor de gheloovighen een eeuwich lucht
O Christe verlosser van alle zaken
Verhoort de bevinge ende het verzucht
Die u bidden met vrucht.

Op t'verloren gaen vande weerelt mispresen
Hebt ghy een groot medelyden ghehadt
Ja, ghy hebt de ziecke weerelt ghenezen
Den zondare deur u remedie bezadt
O costelick schadt.

Doen die weerelt ten avontwaert is ghegaen

Als bruydegom vul gheestelicke rijckdommen
Wat die bruyloft camer wyselic beraen
Ut dat lichaem van Maria zijt ghy voort ghecommen
Vul eerelijcke sommen

Wiens vrome moghentheyte ende crachten
Alle knien ghehoorzaem moeten buyghen
Hemelsche eerdsche ende alle gheslachten
Met alle onderdanicheyte om zaligheyte zwyghen
T'werck cant ghetuyghen

Wy bidden u heere in een vergaren
Juge vnde toecommende weerelt ghesticht
Wilt ons in tyden ende wylen bewaren
Van des viants bedrighelicken schicht
Ende stranck anvicht.

De himne te matten tijdt

Dat costelick hooghe woort vercoren
Vander eeuwichheyte commende vol jolijts
Vanden goeden vadere nu zijnde gheboren
De weerelt bystaet met vele profijts
Int vallen des tijts.

Verlicht onse herten en wiltse ontsteken
Met uwe liefde dat loyende rijts
Opdat alle vuylicheyte van ons zy gheweken
Naer dien wy ghehoort hebben met goet bewijs
Dynen grooten prijs.

Opdat als ghy commen zult juge eerweerdich
Om t'onderzoucken alle wercken bedreven
Alle bedecte zaken verghelden rechtveerdich
En de gode dat eeuwich rycke te gheven
Voor heurlier deuchdelijck leven.

En laet ons danne niet wezen benaut
Met straffe naer den heesch van onse zonden
Maer met die heylighen gracelick bedaut
Inden zalighen staet wesen bevonden
En van als ontbonden.

Te lauden

Siet die justighe claere stemme clynckt
Zy roupt ende sraft alle duysterheyte swaer
Zijt neerstich in waken, want Christus blynckt
Van daer boven ut den justighen hemel daer
Schone ende eerbaer.

Dat traghe herte van God zeer verre
Twelck met groote vuylicheyte is ghewondt
Ziet nu rijster een nieuwe blinckende sterre
Om weeren alle zonde, ende maken den grondt
Van de ziele ghezondt.

Dat onosel lammekin met liefde vervult
Is van boven ghezonden, om druck ut planen
En voor niet te betalen al onze schult.
Laet ons om vergevenisse hem vermanen
Met roupen en tranen.

Op dat als hy noch eens die weereldt quaet
Ommeringhe zal zonder eenich ontfermen
Ons dan niet ne straffe naer onse misdaet
Maer dan ghenadelick wil beschermen
Van t'helsche bekermen.

En zo gaan de hymnen verder met telkens een 'matten' en een 'lauden' erbij.

Op het einde van het boek geeft Gheleyn De Conynck ons een gedicht mee, gerijmd op de toenmalige actualiteit van de protestantse ketterijen. Dit kreeg als titel:

De claghe over die stadt Christi, dat is zijn H. Religie, een ootmoedich aenroepen, dat hy diese om de zonden in vele landen verlaten heeft die wederomme believe te stellen in heuren eersten staet.

**De claghe over die stadt Christi/
dat is zijn H. Religie/een ootmoedich
aenroepen/dat hy diese om de zonden in
vele landen verlatē / heeft die wederomme
believe te stellen in heuren eer-
sten staet.**

O hemelsch vadere, noyt zulcke plaghen
Wy moghen wel druck in t'herte prenten
Weenende zoo moeten wy beclaghen
T'verminderen van Christus religie deur wreede serpenten
Noch over vijftich jaer hadden wy niet om verjenten
Eén god, één gheloove met vierighe wake
Een doopsele en de selfste sacramenten:

Eerderijcke was van eenderley sprake
Ghelyckt was voor t'stichten van Sabel die voose drake
En al de gheloovighe hadden tot desen
Een oprecht herte, noyt schoonder zake
Ende een ziele inden heere ghepresen.

2

Daer en was gheen gheschil, noch gheene twist crom
Zy waren vulmaect en van eenen zinne
Zy hadden een ghevoelen naer Jesum Christum
Met eenen mondt eerden zy ut reyne minne
Den vadere, ons heeren, die was voor den beginne
Daer en waren gheen Arrianen of Pelagianen
Apostolici, ghnosticie int gheloove dinne
Martinisten, Calvinisten, t'is wel te betranen
Herdoopers, Libertynen, weerdich om ut planen,
tot gheen deught pryselick noch bequame

men hoorde van gheen andere religie vermanen
dan alleene den broederlicken Christen name

3

Dan mochte die heylighe religie alleene
Op die heylighe stadt zijn verhaelt
Wiens mededeelinghe is voor elck ghemeene
Oock up die stede die neder is ghedaelt
Ut den hemel die vriendelicken over ons straelt
Van God toe, bereet in een costelick verchieren
Als een bruyt in behaghe met haer man ghepaelt
Oock mochte wel gheseyt zijn in alle manieren
Dat huys den heeren wiens lievelicke rosieren
David is prysende vul mirakelen
Zegghende O Heere in een gheestich hantieren
Hoe lievelick zijn uwe tabernakelen.

4

Den waerzeggher Salaam naer zijn misverghen
Zach het zelve deur den gheest des heeren
O Jacob, hoe schoone zijn uwe berghen
En uwe tenten O strael vul eeren
Als die valeyen des wouts, histich om verkeerren
Ja, ghelyck de boomgaerden gracelick ghebloyt
Op die stroomende vloeden om vruchts vermeeren
Die wel ghewatert zijn ende daert altijts vloyt
Ghelyck de tabernakelen die den heere bespoyt
Sterck heeft ghevesticht en wilt noch breeder vroomen
Ghecuyscht, ghezuvert ende van als besnoyt
Ghelyck op den watere staen de cederboomen.

5

Zoo was zy dan civitas, dat is te bedieden
Een eendrachtigheyt der borghers bekent
Maer nu isse ghedeelt, O jammerlick gheschieden
Zoo was dan Jerzusalem vul pays beglent
Deur eendrachtighe goddelicke leeringhe jent
Maer nu isse hier gheworden met drouven ghelate
Babylon, dat is, een confusie verblent
Deur quade opinien ende eyghen bate.
Deur kettersche leerynghe in armen state
Die gheheele teghens oude wille ghebeurt
Christus onghenayt rocken van reynder mate
Och hoe jammerlicke is dat nu ghescheurt.

6

Dese stadt was vul volck, gheen haers ghelycke
Als zy verbreet was by grooten hopen
Tot die uterste enden van eerderycke
Alle menschen die hebben naer heur ghelopen
Alsmen t'evangelie vercondichde open
Naer Christus bevel, de weerelt duere
En den name der heeren heeft angheropen
In alle plaetsen en in elke huere

Maer ach aermen, nu is zy met labuere
Als een lammerhuysken in den wijngaert gheworden
Als een hutkin in die romcombrelaetse met ghetruere
Ja en als een stad gheheel vertorden.

7

Nu isse vermindert, vermeerdt met schanden
Deur t'anvallen der Turcken ende kettersche pleghen
Waer zijn nu de schoone machtighe landen
Provincen en steden in groot Asien gheleghen
Duer Thomas, Bartholomeus, als mannen die wegghen
Symon, Matheus, Philippus ende Andries
Christum ghepreecht hebben, veel zielen vercreghen
Dese zyn nu meest onder tongheloovich verlies
Waer is cleen Asien daer gheloove voortijts wies
Ephesus, Landicia, Philadelphia net
Pergamus, Sardin, Smyrna en zulck verkies
Al af ghetrocken van Christum onder Mahommet.

8

Ziende nu opgherezen al deze ghezinten
O Paule, waer is nu deur dit gheschien
Philippy, Thessalonica ende Coringhen
Al af ghescheeden van t'huys Christi deur dien
O Marce vriendt, Gods gheplichtinghen
Waer is nu int gheloove God staende ghebleven
Die machtighe stede van Alexandrien
O Chrystostome is dit niet een schamel leven
Waer is Anthiochien, Constantinople ghedreven
Onder t'afgryselick jock van Mahomets banden
Och dat heylich landt, ons heeren graf verheven
Dat is nu bezeten van zyne vyanden

9

Turcken, Sarafynen, onverdraghelick
Hebben oock ons afghenomen ende berooft
Een groot deel van Europa daghelic
Grieckenlant, Bulgariam, elc nu anders ghelooft
Belgradum, Hongherien scheeden ooc van thoof
Polen, Oostenrijcke en trijcke van Granaden
Zitten nu in groot peryckel verdooft
De Molaniten in Jiefland wercken veel schade
Daertoe zijn ze verwect deur onze misdaden
Omme te verminderen de stede Godts
Met tyrannisie commende ut den quaden
God verleene de waerheyt vele beschodts.

10

De secten in voorleden tyden versteent
Ende ooc nu in onze tyden mede
Hebben t'huys Christi jammerlick vercleent
De Hussyten in Bohemien te menigher stede
De Martinisten die stelden in grooter onvrede
T'gheheele Duytslandt, Hessen en Sassen

Ende byzonder in Denemarcke groote schade deden
De Calvinisten in Inghelant daghelicx bassent
In Schotlant, in Zwitserlant, zy oock hebben ghewassen
Oock gheheel Vranckerijcke doen zy verdriet
O God willet zoo beschicken en passen
Dat uwe bermhertigheyt hier inne voorsiet.

11

Och armen, niet een ootmoedich article
Geven wy anne Nederlandsche Natie
Ziende ons oock ghestelt in groot pericle
O bermhertiche God, doet ons gratie
Want an allen zyden is tribulatie
Dat huys Christi is enormlick bevochten
Zoo dat de borghers der zelve habitatie
Met Azarias met zegghen mochten
Och, om dat wy de waerheyt niet en zochten
maer leughen en betooch hebben ghevonden
daeromme zijn wy nu gheheel ontvochten
vernedert en vermindert om onze zonden

12

Dit stadt Christi is boven al te beweenen
Dat het deughdelick leven dus licht inden grondt
Want de vreeze Gods met groot vercleenen
Is uit den lande gheworpen zeere verwondt
Noyt zoo vele was t'evangelie inden mondt
Maer zoo luttel van goede wercken weten
Christus leden en waren noyt in gheender stondt
Zoo zeere veracht, versmaedt en vergheten
Den pays licht zieck, ja gheheel verbeten
De charitate is doodt onder groot en cleene
De waerheyt licht op de strate ghesmeten
Niemant die goet doet, ja oock niet eene.

13

Dese stadt en was wylent niet ontvolct alleene
Maer oock vul eerlick volck en weerdighe mannen
Martlaers, confesseurs en maeghdekins reene
Maer nu isse verkeert in vele tyrannen
Zy is nu vul wilde beesten verbannen
Dat is vul menschen beestelick levende
Zy is vul leeuwen die hooverdicheyt anspannen
Dat zijn wreede menschen anderen besnevende
Vul verhongherde wolven t'bloet anclevende
Dat zijn ghierighe menschen die onversadich zijn
Vul onbeschaeme honden gulsich overghevende
Wee, wee, wilt God ons niet ghenadich zijn.

14

Vul breemstighe peerden en wroetelende zwynen
Dats vul onzuuwer menschen, boos int ghenaken
Vul onghewillighe ezel, flau van pynen
Traghe menschen tot Goddelicke zaken

Vul oock ghewormte, die in nydicheyt blaken
Vul beerinnen deur ghramschap onghemaniert
T'isser al verwildert, vul serpente en maken
Daer t'huys Christi hier voortyden was verchiert
Och lachen, dat is nu jammerlick gheschoffiert
O God wilt doch onzen druk deurgronden
T'schijnt nu den tijt zyne, alzo hem elck regiert
Inden welcken dat Satan is onthonden

15

Zy was de vrouwe der heydenen machtich
Deur t'gheloove boven al met God verzaemt
Alle ander natien die zijn tweedrachtich
Zeere vreemt van God, confuselick beschaemt
Maer dit is de vrouwe vanden huyse ghenaeamt
En den bruydegom alleene heur toe behoort
Ende van hem ontfincse (alzoot wel betaemt)
Godelicken troost, bystandt ende confoort
Maer nu zijn zommighe plaetsen verworpen heel overboort
Ende den meesten tyt weduwe int aenmercken
O God almachtich, laet elck u heylich woort
Te rechten verstaen, ende daer naer wercken

16

Weenende heeft zy gheweent by nachte
Haer traenkins zijn ghevallen op haer kaken wyder
Nu is zy versmaedt van heur gheslachte
Zy hadde wylent groote vrienden blyde
Die haer beschermden an elcke zyde
Als Constantinum, Theodosium, Valentinianum
Carolus de Groote, zeere clouck ten stryde
Die t'huys Christi clouckelick hebben by ghestaen
Maer cleen beschermenisse wort haer nu ghedaen
Soot in Vranckerycke, in Belgis wel is ghebleken
O barmhertich God, wilt ons ghebet ontfaen
Opdat gheweest zyn moghen al dees hooftgebreken

17

Hoe is nu die edel prinsesse der landschepen
Onder tribuyt en tongheloovich bedwanck
Als Turcken en ketteren die haer met de nbandt stepen
Tusschen alle benautheden ende zwaer verlanck
Hoe is dat edel gout costelick en blanck
Verduystert ende gheheel vergleden
Dat schoone couleur verandert jehens haeren banck
Hoe zijn die schoone steenen jehens alle reden
Van die alderhelichste plaetse vertreden
Vertroyt in het hooft van allen straten
O Godt als zijnder vele afghesneden
En wilt u kercke gheenen tijt verlaten.

18

Hoe is die edele stadt ghetrouwe
Eertijts vul rechts ende waerheyt rijcke

Zoo jammerlick verandert in druck en rouwe
Haer zilver is verkeert in schuym van slijcke
Haer wijn is gheminghelt den water ghelijcke
Ja die eericke kinderen van Sion schoone
De welcke ghecleet zijn, als de autentijcke
Met den alder zwersten goude idoone
Dese zijn nu gheacht van menich persoone
Voor eerden vaten in de nederste figie
O God, ziet ut uwen hoochsten throone
Recht op de allendighe vervallen religie
19

Ut den bouck Esdras leeren wy exemple
Hoe die kinders van Israel hebben gheweent
Als zy zaghen dat den tweeden temple
Niet en was te ghelijcken maer vercleent
Opden eersten die Salomon hadde verleent
En lustich verchiert, costelick op haer strecke:
Alzoo moghen de gheloovighe te samen vereent
Nu wel schreyne en weenen hier bin den percke
Ziende dat de stadt Christi zijn bruyt, zijn kercke
Niet en is by dat zy was int eeste
O Goddelick ingien, drachtich van wercke
Wilt ons verstercken met uwen Gheeste
20

Zy was den lustighen wijngaert triumphant
Ut Egipten ghebracht met grooter weerde
Ende daernaer onder die heydenen gheplant
De welcke vervult heeft inde gantsche eerde
Met heur schaduwe bedect als de wel begheerde
Heur rancxkins utghestrect lustich en breet
Tot vast ande zee zy haer gheneerde
Om te groyen met een voorspeodich beleet:
Maer nu isser ghecommen een wilt vercken wreet
Dat desen schoonen wijngaert heeft verbeten
O ghenadighen God deur u leifde heet
En wilt uwe liefhebbers niet vergheten.
21

Den planter verbeyde de goede vrucht met voordeel
Maer wilde druiven heeft zy voort ghegheven
Ghy borghers van Jerusalem strijct hier af oordeel
Tusschen my ende mynen wijngaert beseven
Hoe haddick jeghens hem meer connen betooghen
Ick hebt al ghedaen hem eerlick verheven
Omdat hy zoude groeyen ende niet verdrooghen
O God der heyr crachten niet om verhooghen
Ghy die voor der eeuwicheyt in elck termijn waert
Slaet ut den hemel dyne ghenadighe ooghen
Ende wilt besoucken desen wijngaert.
22

O Christelicken broeders, godsvruchtighe zinnen

Zijt vierich int levende gheloove totten hende:
En alle die den ougst des heeren beminnen
Bidt den heere des ougsts als de bekende
Dat hy dienaers ghetrauwe daer in zende
Om die goede terwe wel te bewaren:
Dat oncruyt te scheeden emt de verblende
Op datmen hier naermaels int hende der jaren
De vulstnadighe int leven moghen vergaren
Ende met den heere des ougsts eeuwich verblyden
Die afvallighe werpen int eeuwich bezwaren
Die den oppersten rechter zal vermalendyden.

23

Al ist dat dien keere zijn stadt triumphant
Heeft laten vervallen in menighe stede
In Egipten, Asien ende Grieckenlant
Hy heftse nu weder op met neerstichede
In Goa, China, Japona, Ormutia mede
De welcke hy gheeft dat rijcke Gods voorwaer:
T'welck in zommighe landen, vul van onvrede
Veroveret en vermindert is om de zonden zwaer
Te etene in vele provincien van Duytslant openbaer
Vranckerycke, Schotlant, Inghelant vul sneven
Denemerck, Zweden ende meer andere eenpaer:
God wil sulcke landen ghestadighe kenissee gheven.

24

Maer wy hopen dat God zijn kercke vul excellentie
Wederomme hier verheffen zal in corten daeghen
Doen wy weerdighe vruchten der penitentie
Deur bidden, vasten, weenen ende daghen
Hieromme laet ons doch met Daniel ghewaghen
Beclaghende tvernielen des tempels grootdadich
God aenroupende, zegghende zonder vertragen
Wy zijn hertelick ghezint, O God heere ghenadich
Nu te bidden in vasten, zacken en asschen ghestadich
Al ontvallen u d'Israeliten naer den vleessche alleene
Die werachtighe kinderen der beloften sucadich
En wilt doch niet verlaten in dit dal van weene.

25

Als nu heeft den heere zeer wyselick bedacht (1571 7 octo.)
Als bewaerdere van zijn stadt onwijckelick
Ghetoocht teghen den wreeden turck zijn goddelicke macht
Vele vianden verwinnende en edelen rijckelick
Een groot ghetal van galeyen vernielende ooc mede
Ons hope, ons betrouwen is authenteyckelick
Zijn wy goede kinderen vul eendrachtighe vrede
Dat hy al heur vianden hoe nydich van zede
Verwinnen, vernielen zal en zonder verlaet dwinghen
En dat hy zijn kercke met neerstichede
Wederomme zal in hueren eersten staet bringhen.

Over Gheleyn de Conynck vinden we in ons Poperings archief toch enige gegevens.

27 mei 1566 – Onderhoud kinderen - Register van vonnissen

Gheconsenteerd **Gheleyn de Coninck** te hebben van de ghereede goedinghen van **Clays de zone van Gheleyn Borry** de somme van twintich ponden grooten omme danoff ghebruuck te hebben over donderhoudenesse van de voornoemde Clays totter tyd dat zy sullen sterven oft van hem Gheleyn scheden zal – dat hy Gheleyn alsdanne de zelve xx pond grooten zuver de voornoemde Clays oplegghen ende restitueren zal

Actum den xvij in wedemaent lxxvj

In de register van de resoluties (SAP 467 Folio 159 verso) vinden we de aanstelling van de schepenen en de raden voor het jaar 1569 en daartussen zit er een Gheleyn de Conynck.

Nicolas van Langhemeersch – Burchmeester vande commune
Kaerle de Schottere – Burchmeester van de wet

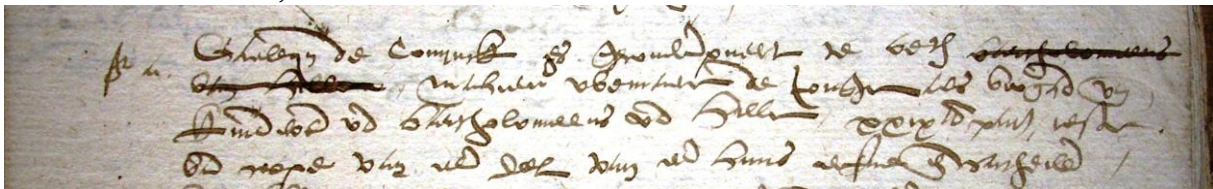
Schepenen: Jacob Schevele – Pieter Eveaerdt – Jan Wyts – Jan Daten – Gilis de bergh filius Jacob – Jacob de Fieulx – Daniel Devos- Jacob Zanneken – **Ghelein de Conynck**
Raeden

Jooris van Ackere, tresorier – Lowys Makeblyde, controleur – Gillis Clays – Pieter Rouveroy - Willem Derycke – Frans van Maerle – Louwys van Ghoosteene, refectiemeester – Cornil de Schottere – Robert Borry – Gillis Dobbele – Clays Beste – Frans Devos

We komen hem weer tegen in de register van de vonnissen (SAP 244).

Den xxix februari 1576

Gheleyn de Conynck es ghecondempneert te bethaelen Mahieu Wemaere de Jonghe, als borghe vande kinderen van Bartholomeus Van Hille xxix pond parisis reste van coope van een deel van een huis, erfve ende catheilen –

Hieruit blijkt dat Gheleyn zich een deel van een huis aangeschaft heeft.

We komen zijn naam nogmaals tegen in de oudste stadsrekening van Poperinge, deze van het jaar 1577 – 1578. Daarin vinden eerst een vermelding bij de 'issuwen' of de belastingen bij sterfgevallen en/of huwelijken. Daarin lezen we het volgende:

Heift ontfanghen van **Jan de Nuwelaere** over dissuwe van de ghoede by hem ghedeelt ten sterfhuuze van de huusvrouw van **Jan Deconynck** ghetauxeert by deellieden ende greffier onder de cautie van **Gheleyn de Conynck** den ijde october lxxvij – xxxix pond x schele parisis.

Gheleyn stelt zich hier borg voor het betalen van de issuwe die Jan de Nuwelaere dient te betalen voor zijn erfenis die hij krijgt, komende van de huisvrouw van Jan Deconynck. Dit laat ons toe te veronderstellen dat deze Jan Deconynck, Gheleyns vader was. Een volgende vermelding binnen deze zelfde jaarrekening is de volgende:

Item **Victor van Neufville ende Gheleyn Deconynck** over haerlieden gaige van tonderwijzen vande kynderen ter **zondachschoole** voor een jaer vallende tSt. Jansmesse laedtsleden elck xlij pond compt iiij xx iiij pond parisis.

Hieruit leren we dat Gheleyn les gaf in de zondagsschool. Dit is eigenlijk in deze periode een 'gevaarlijke' taak. Niet zoveel later zijn de protestanten en nog even later de Malcontenten immers aan de macht en de Katholieke kerken worden daarbij gesloten. Er worden geen missen meer opgedragen.

Gheleyn die dus een actieve en geëngageerde katholiek was, moet bange tijden meegemaakt hebben.

Na de totale vernietiging van Poperinge in 1583, krijgen we een trage heropbouw van de stad vanaf halfweg het jaar 1584. In de jaarrekening van het jaar 1584 – 1585 vinden we Gheleyn terug. Hij krijgt dan 15 pond parisis uitbetaald om een 'keerlelaken' of een toga, te laten maken als 'klerk van de berechte'. Hij was dus werkzaam in de rechtbank van de stad.

Item Gheleyn de Conynck als clerck vanden berechte, over ghelycke laekene – xv pond parisis

Dit jaar treedt hij geregeld op, in naam van het stadmagistraat. Hij mag geregeld trakteren. Eerst betaelt Gheleyn de Conynck over twee stopen wyns ghepresenteert ten ommevanghe de zusteren van de gasthuuse ende Sint Jans par billet vande ijde augusti lxxxiiij – iij pond parisis

Item Gheleyn de Conynck over vier kannen wyns die gepresenteert hebben geweist de ghedeputeede van Hondskoote an de wet ter oirzake vande generale middelen par billet vande ix de aprilis lxxxv – iiij pond xvi schele parisis

Item Gheleyn de Conynck over twee kannen wyns gepresenteert den greffier van de casselrie van Belle par billet vande xxvde septembris lxxxv – vlviii schele parisis

Item Gheleyn de Conynck over de theeringhe tzyen huuse ghedaen by Michiel Devriendt ende huerlieden schoonzone, dat hem gemynck wert op zynen schuld an de stede den ijde augusti 84 – viij pond parisis

Item Gheleyn de Conynck over brood ende caes om soldaten, zegelwas an de greffie, olie om dhoroolgie makers van Onsen Vrouwen par billet van de ijde augusti lxxxiiij – xxvi schele parisis

Item Gheleyn de Conynck over een festyn ghedaen meester Jacob Canin, advocaet, ten regarde van zekeren dienst der stede gedaen par billet van de vide augusti lxxxiiij – ix pond parisis

En we mogen de volgende aanhaling zeker niet vergeten:

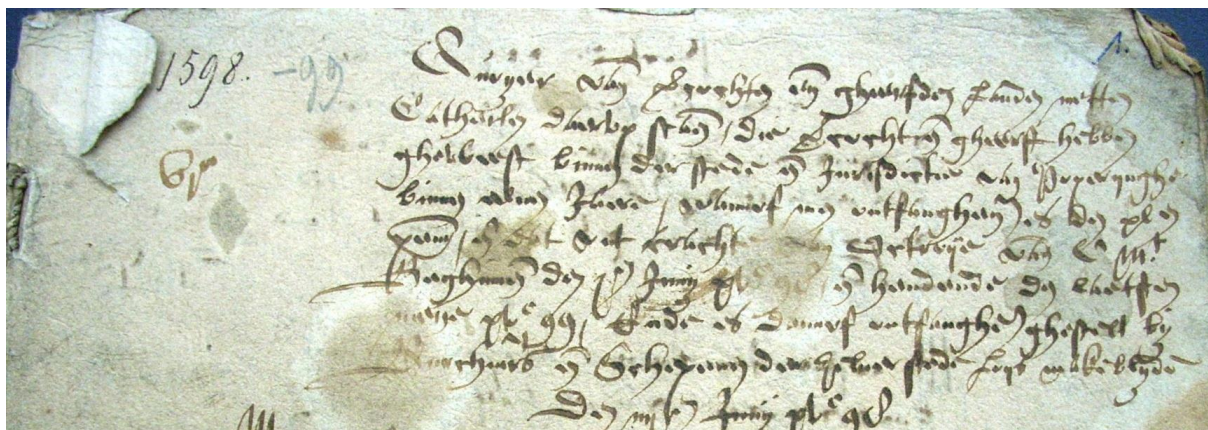
Item Gheleyn de Conynck over zes kannen wyns hem gepresenteert tzynder bruiloffeeste in bekendzaemheyd vande dienst by hem der stede gedaen par billet vande vide juny lxxxiiij – vij pond iiij schele parisis

Het is dus in 1583 dat Gheleyn getrouwd is, of misschien wel hertrouwd. Hij moet dus zijn gedichten heel jong geschreven hebben.

We komen Gheleyn in de jaarrekeningen verder tegen tot en met het jaar 1599.

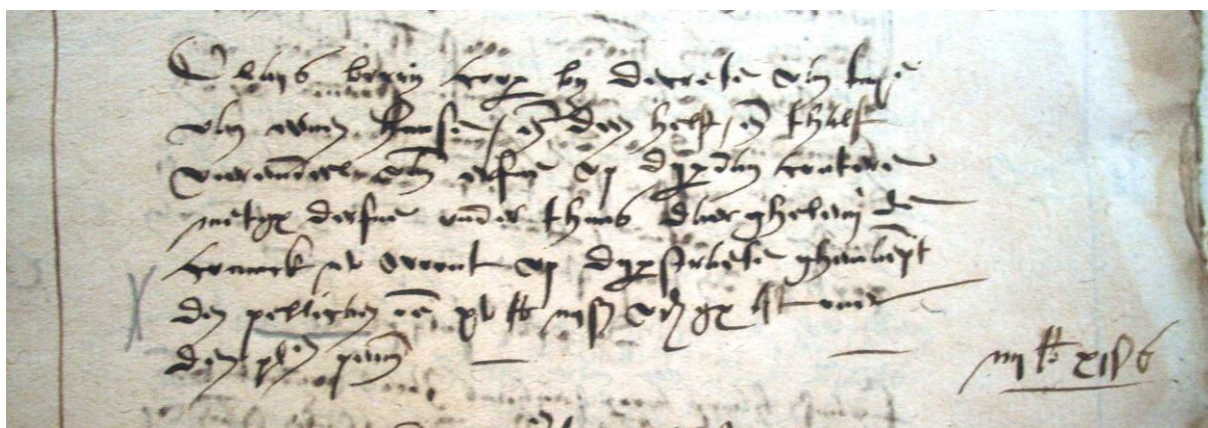
En in het jaar 1588 – 1589 leren we nog iets heel belangrijks over Gheleyn, de 'excellente rethoriker'. Hij krijgt dan 10 pond parisis als vertegenwoordiger van de Gilde van de Victorynen Langhoirs als vergoeding omdat zij dat jaar de 'ommegang versiert hebben'. Hij was dus lid van de Langhoirs Victorien, de gilde die in Poperinge nog altijd bestaat.

Kohier verkochte erven – Jaar 1598 – 1599 -

Qoyier van de vercochten ende ghe-erfden landen metten catheilen daerup staende die vercocht ende ghe-erft hebben gheweist binnen der stede ende jurisdictie van Poperynghe binnen eenen jaere, wanof men ontfanghende es den xlde penninck, ende dat vut crachte van octroye vande majesteit, beghinnende den 1ste juny xvc 98 ende hendende den laetsten maeye xvc 99 ende es danaf ontfangher ghestelt by burchmeesters ende schepenen der zelve stede **Loys Makeblyde**.

*Dit jaar waren er 104 verkopen waarvan 70 landen waren. 12 hofsteden werden er verkocht. Binnen de port werden er 11 huizen verkocht waaronder de herberg **de Pelicaen**.*

Clays Burin kooper by decreete van tijde – 't derde – van eenen huuse ende den helft ende den helft ende thalf vierendeel vande erfve up dIperdam Koutere metgaders derfve onder thuus daer **Gheleyn de Koninck** nu woont op **dYperstraete** ghe-naempt **den Pellicaen** omme xv pond iij schele v deniers grooten vlaemsch over den xlste penninck – iiij pond xj schele parisis